herpy

KOPPARÖDLOR

## Eastern Glass Lizard

# *Ophisaurus ventralis*

*Ophisaurus ventralis* är en lång, benlös glasödla från kustslätterna i sydöstra USA. Den blir upp till omkring 108 cm, varav över två tredjedelar är svans, och lever gömd i fuktiga, sandiga skogar och ängar. Den liknar en orm. Den kräver ett rymligt terrarium med djupt, grävbart bottensubstrat, en varm plats och varierad föda av insekter, snäckor och daggmaskar.

Familj: Anguidae

**FAKTARUTA**

### DJURET

| | |
|---|---|
| Vuxenstorlek | **45-108 cm**<br>total längd inkl. svans |
| Livslängd | **4-15 år** |
| Aktiv | **På dagen och i skymningen** |
| Levnadssätt | **Marklevande och grävande** |
| Biotop | **Savann och våtmark** |
| Svårighetsgrad | **Erfaren** |

### SKÖTSEL

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **120 × 60 × 60 cm**<br>L × B × H för 1 vuxet djur |
| Temperatur, dag | **22-29 °C** |
| Värmeplats | **30-32 °C** |
| Temperatur, natt | **18-22 °C** |
| Luftfuktighet | **60-75 %** |
| Vatten | **Vattenskål** |
| UVB | **Rekommenderas**<br>Fergusonzon 2 |
| Vintervila | **12-16 °C**<br>6-10 veckor |
| Föda | **Insekter, ryggradsdjur och maskar/sniglar** |
| Hålls | **Ensamma** |

### AVEL

| | |
|---|---|
| Fortplantning | **Äggläggande** |
| Könsmogen | **24 mån.** |
| Kullstorlek | **5-17 ägg** |
| Kullar per år | **1** |
| Inkubation | **50-65 dagar**<br>vid 26-29 °C |

### SKYDD OCH PAPPER

| | |
|---|---|
| CITES | **Ej listad** |
| EU-bilaga | **Ej listad** |
| IUCN | **Livskraftig (LC)** |

## Om arten

*Ophisaurus ventralis* är en långsträckt, benlös ödla i familjen Anguidae och den största av de nordamerikanska glasödlorna. Vuxna djur är 45-108 cm långa, men längden från nos till kloak är högst omkring 30 cm: svansen utgör mer än två tredjedelar av den totala längden. Vikten är inte tillförlitligt dokumenterad. Kroppen är stel och har ett djupt, längsgående veck på varje sida, som ger utrymme när kroppen vidgas vid andning, efter en måltid och hos honor med ägg.

Ungarna är ljusbruna och har två mörka ränder längs ryggen; de behåller ungdomsfärgen tills de är minst 12 cm från nos till kloak. Äldre djur blir gröna med gul undersida. De har många mörka streck längs sidorna, lodräta vita streck på sidan av huvud och hals och vita fläckar i fjällens bakkant, men ingen mörk rand mitt på ryggen och inga mörka ränder under

sidovecket. Det skiljer arten från *Ophisaurus attenuatus*, som den annars kan förväxlas med. Honorna är grönare, hanarna gulaktigt gröna med bredare ränder och gyllene eller bruna fläckar.

Arten förväxlas ofta med en orm, men har ögonlock, en synlig öronöppning, en fast kropp och ett veck längs sidan. Käkarna är inte flexibla som hos ormar, så bytets storlek sätter en gräns. Svansen bryts lätt av, vrider sig vidare i flera minuter och avleder attacken. Släktnamnet kommer av de grekiska orden för orm och ödla. Livslängden i fångenskap är 4-15 år.

## Utbredning och livsmiljö

*Ophisaurus ventralis* lever på kustslätterna i sydöstra USA, från sydöstra Virginia genom östra North Carolina, South Carolina, Georgia och Florida och längs Mexikanska golfen genom Alabama och södra Mississippi till sydöstra Louisiana. Det finns också fynd från Oklahoma. Arten är införd på Grand Cayman, men är tydligen inte etablerad där. Typlokalen är trakten kring Charleston i South Carolina.

> **Naturlig utbredning:** USA.

### LIVSMILJÖ

*Ophisaurus ventralis* lever i tallskog på flack, sandig mark, i fuktig lövskog, i kustskog, på våta ängar och i fuktiga, gräsbevuxna områden nära kärr och marskland. Jorden är sandig eller mullrik och lös, så att djuren kan gräva. De gömmer sig under döda grenar, bark och annat nedfall och i jordhål.

Arten är mest framme tidigt på morgonen och i skymningen och solar sig på öppna platser. Djuret jagar både under jorden och i gräset. Födan är gräshoppor, syrsor, kackerlackor, skalbaggar, larver, termiter, gråsuggor, tusenfotingar, skolopendrar, spindlar, daggmaskar, snäckor, kräftor, små ormar och däggdjur samt ägg från kräldjur och fåglar. Större djur kan äta mindre djur av samma art. På vintern ligger djuren i dvala i jorden.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Vintervila och årstider

## Skötsel

### TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötsel av *Ophisaurus ventralis*, och arten hålls sällan. Siffrorna bygger på artens livsmiljö och på de övriga glasödlorna i släktet, och det framgår av texten där de är uppskattningar.

Ett enskilt vuxet djur ska ha ett terrarium på minst 120 × 60 × 60 cm (längd × bredd × höjd), så att det kan sträcka ut sig helt. Golvytan är viktigare än höjden. Bottensubstratet ska vara minst 15 cm djupt och löst, så att djuret kan gräva ner sig, till exempel en blandning av gödselfri trädgårdsjord, sand och kokosfiber, och ytan täcks av löv, bark och platta stenar. Ge gömslen av bark och kork i båda ändar, ett fuktigt gömställe med mossa i den svala änden, och låt en del av bottensubstratet vara lätt fuktigt medan resten är torrt.

Locket ska vara tätt och kunna låsas, eftersom en kraftig, benlös ödla skjuter och hittar springor. Ventilationen ska vara god. Djuren hålls enskilt: de är ensamlevande, och större djur kan äta mindre.

### TEMPERATUR

Dagstemperaturen ska vara 22-29 °C, med en solplats på 30-32 °C mätt på ytan med en IR-termometer och omkring 24 °C i den svala änden. På natten sjunker temperaturen med 3-6 grader till 18-22 °C, och värmen släcks. Siffrorna är uppskattningar och inte uppmätta för arten. Använd en spotlampa över en platt sten eller ett gömställe, så att djuret kan värma sig både underifrån och ovanifrån.

Arten kommer från ett område med milda, men tydliga vintrar och ligger i dvala i jorden. En sval vintervila är förmodligen en fördel, särskilt om djuret ska användas i avel. Djuret ska vara friskt och vägt, utfodringen upphör omkring 2 veckor före, och temperaturen sänks gradvis. Därefter hålls djuret vid 12-16 °C i 6-10 veckor i djup, lätt fuktig jord med en vattenskål och ett gömställe. Siffrorna är uppskattningar och inte dokumenterade för arten. Vid uppvaknandet höjs temperaturen gradvis, och djuret erbjuds vatten före föda. Sjuka och underviktiga djur ska inte ha vintervila.

Läs mer: Värme och temperatur

### LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara 60-75 %. Arten lever på fuktig, sandig mark, så en del av bottensubstratet ska vara lätt fuktigt, medan resten torkar ut, så att djuret kan välja. Spraya bottensubstratet och mossan i ena änden dagligen, och kontrollera att det inte växer mögel.

Ställ en stor, stabil och låg skål med friskt vatten i terrariet. Den ska vara så stor att djuret kan lägga sig i den, och så låg att det lätt kommer upp igen. Byt vattnet dagligen, eftersom djuret drar med sig bottenmaterial ner i skålen, och skrubba skålen en gång i veckan.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

### LJUS OCH UVB

Arten solar sig i naturen och föredrar halvskugga. Ge ett UVB-rör i Ferguson-zon 2 över solplatsen, så att djuret själv kan välja att gå in i ljuset, och ett UV-index på 2-3 vid solplatsen. Det är en uppskattning. Avståndet mellan rör och djur beror på rör och armatur och kontrolleras med en UV-mätare. Rören byts enligt tillverkarens anvisning.

Tänd ljuset 11-13 timmar om dagen, längst på sommaren och kortast på vintern. Naturligt, ofiltrerat solljus är en fördel, men terrariet får aldrig stå i direkt sol bakom glas, eftersom det snabbt blir överhettat.

Läs mer: Ljus och UVB

### UTFODRING

*Ophisaurus ventralis* är en opportunistisk köttätare, som framför allt tar insekter och andra smådjur, men också snäckor, daggmaskar, små ormar och ägg. Käkarna är inte flexibla, så bytet ska vara tillräckligt litet för att sväljas helt.

Ge en varierad kost: snäckor, daggmaskar, syrsor, gräshoppor, kackerlackor, mjölmaskar och superormar och då och då en avlivad nyfödd mus. Pudra insekterna med kalk vid de flesta utfodringar och med ett multivitamin en gång i veckan. Möss ger lätt övervikt och ska bara vara en liten del av kosten. Använd uppfödda foderdjur, inte infångade, så att du undviker parasiter och bekämpningsmedel.

Vuxna djur utfodras 2-3 gånger i veckan med så mycket som de äter på 10-15 minuter, och ungar dagligen eller varannan dag. Använd en låg skål eller en pincett, så att djuret inte sväljer bottenmaterial. Äter djuret inte utanför vintervilan, eller går det ner i vikt, ska det till en veterinär.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

### BETEENDE OCH HANTERING

*Ophisaurus ventralis* är lugn, men tycker inte om att bli hanterad. När den blir gripen vrider den sig, kan bita och kastar lätt svansen, så lyft aldrig djuret i svansen. Stötta hela kroppen och låt nya djur få ett par veckors ro innan de hanteras. Djuret är inte giftigt. Svansen växer långsamt ut igen och blir kortare och mörkare.

Arten är ensamlevande. Djuren möts bara vid parningen, och i fångenskap hålls de var för sig. Liksom alla kräldjur kan arten bära salmonella, så tvätta händerna efter kontakt med djur, terrarium och foder.

Läs mer: Karantän och hygien

## Avel

### KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen skiljer sig i färg hos vuxna djur: hanarna är gulaktigt gröna med bredare ränder och gyllene eller bruna fläckar, medan honorna är grönare. Skillnaden blir tydligare i takt med att djuren närmar sig könsmognad, som inträder omkring 2-årsåldern. Säker könsbestämning av unga djur kräver en veterinär med erfarenhet av kräldjur. Sätt först ett djur i avel när det är fullvuxet och i gott hull.

### PARNING

Parningen sker på våren, och honan lägger en gång om året. Själva parningen är inte beskriven närmare. Sätt hanen hos honan i hennes terrarium, och skilj dem genast om honan får sår. Honan ska ha rikligt med föda före och efter parningen, så att hon kan bygga upp reserver till äggen. Håll djuren åtskilda resten av året.

### ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten lägger ägg. Honan lägger 5-15 ägg, upp till 17, på sommaren, från juni till tidig höst. Äggen mäter omkring 21 × 13 mm. De läggs i en låg fördjupning under trädstammar eller grästuvor i lös, sandig eller mullrik jord, och honan ligger hoprullad runt dem. Hon försvarar dem inte, men samlar ihop dem med nosen igen om de blir spridda.

Ge henne en äggläggningslåda med fuktig, lös jord eller sand och ett gömställe ovanför, så att hon kan gräva och lägga i lugn och ro.

### INKUBATION

Flytta äggen försiktigt till inkubatorn utan att vända dem, och lägg dem på lätt fuktig vermikulit i en sluten behållare med små lufthål. Inkubationstiden är 50-65 dagar, och ungarna kläcks i augusti och september. Inkubationstemperaturen är inte dokumenterad för arten; 26-29 °C är en uppskattning utifrån besläktade, äggläggande ödlor. Håll temperaturen stabil.

### UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är 12-20 cm långa och ljusbruna med två mörka ränder vid kläckningen. De är självständiga från början. Ge varje unge ett eget terrarium med djupt, lätt fuktigt bottensubstrat, gömslen och en varm plats. Utfodra dem dagligen eller varannan dag med små syrsor, små daggmaskar och små snäckor, pudrade med kalk. Tillväxten är inte dokumenterad.

## Hälsa och vanliga misstag

Arten hålls sällan, och det finns bara få säkra uppgifter om sjukdomar i fångenskap. De typiska problemen är:

- Fetma vid för fettrik föda som möss och för lite rörelse. Väg djuret regelbundet.
- Benskörhet och kalkbrist vid ensidig kost och för lite ljus.
- Hudproblem och mögel i ett bottensubstrat som är ständigt blött, och uttorkning i ett bottensubstrat som är helt torrt.
- Invärtes parasiter och kvalster, särskilt hos nyinköpta och vildfångade djur. Sätt nya djur i karantän.
- Skador på svansen när djuret blir gripet i den.
- Äggläggningssvårigheter om honan inte har en lämplig plats att lägga på.

Ett friskt djur är glänsande och fast med fyllig svans och äter villigt. Kräldjur döljer sjukdom, så kontakta en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret går ner i vikt, inte äter utanför vintervilan eller andas med öppen mun.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

### Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.